Balio Sruogos laiškas Vandai Daugirdaitei, iki 1923-09-30, iš Miuncheno – į Būgius

Mielas Vandukėli, / Laukiau, laukiau iš tavęs laiško...

Mielas Vandukėli,

Laukiau, laukiau iš tavęs laiško, nesulaukdamas skaičiau senus – pernai[,] užpernai – skaičiau[,] džiaugaus, svajojau[.] Ir norėjau iš tavęs gauti – jauną, gražų, svaiginamą. Mano dienos dabar tokios vienodos. Pradėjau „kalti“ – dirbu, kol galva pradeda burbuliuoti ir niekas nebelenda – pusvalandį, valandą paslankioju po gatves ar sodą ir einu į lovą, o rytą – šeštą – jau vėl prie formulų. Ir taip diena iš dienos. Tiesa, užvakar, pravažiuodamos pro Miuncheną[,] buvo sustoję pusei dienos abi Čarneckaitės[,] [1] tai prasivalūzojau po miestą su jomis iki vakarui. O dabar pas mane vėlei tylu ir ramu. Toksai liūdnas, darganotas ruduo. Šalta. Iš kambario išeit nesinori. Nesinori atsiminti, kad yra dar pasaulis, gyvenimas. Nesinori nei pro langą pažvelgti. Ir su žmonėmis – su niekuo nesusitinku. Niekas pas mane neateina – į nieką ir aš neinu.

Ir šit gavau Tavo tokį gerą, tokį svaiginamą laiškutį! Visas ilgėjimos susikaupė many, ir aš vėlei apsvaigau, pašėlau. Taip aš noriu būti su tavim, taip aš noriu būti tavo, taip aš noriu Tave visą turėti! Tave visą, jauną, gražią, sveiką, stiprią! Tave visą išbučiuoti, priglausti, suspausti, numylėti! Ir pasigerti tavimi, ir apsvaigti tavy! Kad nebebūtų nei manęs, nei tavęs, kad teliktų tiktai viena aidija džiaugsmo ir amžinybės!

Atsimenu mūsų paskutines dienas, kai mes buvom kartu – kai tu kalbėjai, kad tu nori mane turėti – – [2]

Dabar aš nemoku taip galvoti, kaip aš tuomet galvojau – aš noriu tave turėti – visą – visą – ar tu žinai[,] Vandukai! Pasigerti tavo jaunyste, tavo džiaugsmu, tavo kūnu! – – –

Kada, kada[,] Vandukai? – – Aš nieko daugiau pasauly nenoriu, by tik Tave turėti!

Tu atleisk man, kad aš taip rašau, bet taip iš tikrųjų yra!

Juk tu pati sakei, kad mes esam jauni, kad mes turime būti tuo, kuo mes esam, kad mes turim būti vienas kito iki gelmių! Ir aš taip noriu tavęs! Daugiau, negu, kai tu mane keikei, kad aš protu gyvenu ir nemoku užuomaršoj paskęsti! Man šiandie tėra tiktai beprotiškos formulos galvoj ir beprotybė širdy. Aš nebemoku šiandie galvoti. Tiktai auginu jėgas ir stiprybę, kad viską Tau atiduoti. Kad galėčiau Tave išbučiuoti, kaitriau, negu kalnų Saulės spinduliai, kad galėčiau prisiglausti prie tavęs arčiau, negu mintis mintį siekia – –

Ką aš duočiau, kad tu taip lauktum manęs, taip norėtum, kaip aš tavęs noriu! Ir noriu aš savy dar daugiau jėgų išauginti – kad tu džiaugties galėtum manimi!

Vandukai, mylimas mano!

Tik tu nepyk ant manęs, tik tu atleisk man!

Bet aš taip Tavęs pasiilgau! Ir jeigu aš dabar int tave neatvažiuoju, tai tik todėl, kad greičiau būti su tavimi – visai – visai – visiems amžiams!

Visa pakelsiu – by tik būti su Tavimi!

Bučiuoju tave – visą – visą – bučiuoju ir myliu!

Tavo Bal

– – – –

KOMENTARAI

[1] Aldona Čarneckaitė-Birutienė (1898–1997), Vandos Daugirdaitės bičiulė, gydytoja pediatrė. 1920–1924 m. studijavo Berlyno universitete mediciną. Balys Sruoga su Aldona Čarneckaite susidraugavo kelionės į Austrijos kalnus metu.
Jadvyga Čarneckaitė-Grigienė (1904–1987), skautė, jauniausia Aldonos Čarneckaitės ir politiko, pirmojo Nepriklausomos Lietuvos finansų ministro, diplomato Valdemaro Vytauto Čarneckio (1893–1942) sesuo, vėliau Štuthofo koncentracijos stovykloje nukankinto Broniaus Grigo žmona. Studijavo Berlyne ir dirbo Lietuvos pasiuntinybėje raštininke.
Savo ir Jadvygos Čarneckaitės, sėdinčių ant statinės Miuncheno aludėje, fotografiją Balys Sruoga išsiuntė ir bičiuliui Juozui Urbšiui, kuriam uždavė klausimą: „Kaip patinka pora, kur kitoj pusėj pamalevota – man rodos, nieko sau?!“, žr. Balio Sruogos laiškas Juozui Urbšiui, iš Miuncheno – į Berlyną, iki 1930-09-30, in: *LNMMB RKRS*, f. 15, b. 330, l. 9.
„Čarneckaitės – Aldona, dr. Birutienė, ir Jadvyga Grigienė (su pastarosios vyru likimas suvedė Balį Štuthofe). Iš to jų buvimo Miunchene yra nuotrauka – Jadzė vienoj garsioj aludėj sėdi ant bačkos – Balys jas ten vedžiojo, pats dažnai praleisdamas ilgas valandas su vežikais, darbininkais šnekėdamas ir metrais (!) alų gerdamas“ (Vandos Sruogienės pastaba). „Ten vokiečiai gėrė alų, ne „mosus“ (tokius didelius alui gerti puodus), skaitydami tik, kiek metrų sudarė per naktį išgertų „mosų“ eilė… Balys čia ėmė rekordus. Tai pasidarė didelė ir dažnai nemaloni, skaudi silpnybė, su kuria man vėliau teko kovoti“ (Vandos Sruogienės laiškas Algiui Samulioniui, iš Kanados – į Vilnių, 1981-06-27, in: *LLTI TS*, l. 3r).

[2] „Paskutinį kartą mudu matėmės Tiuringijoj per Sekmines, vasaros semestrui pasibaigus, kai manęs nebepriėmė į jokį vokiečių universitetą, išvažiavau į Lietuvą ir gyvenau Būgiuose pas tėvą – man buvo labai sunkios dienos“ (Vandos Sruogienės pastaba). „Svarstėm tada [Tiuringijoje], ar mums jau vesti, ar dar laukti. Reikėjo laukti, nes jis jau buvo pradėjęs ruoštis baigiamiesiems egzaminams. Aš praleidau labai liūdną žiemą Būgiuose…“ (Vandos Sruogienės laiškas Algiui Samulioniui, iš Čikagos – į Vilnių, 1987-04-24, [pasirašytas mašinraštis], in: *LLTI TS*, l. 1r)